

Lhenický rodák Theodor Kössl v dobré společnosti z Podlipanska

Čtyřicet lehkých mobilních panelů putovní výstavy s názvem Osobnosti Podlipanska fotograficky i textem připomíná tvůrčího ducha více než stovky skvělých lidí mikroregionu zahrnujícího Kouřimsko, Pečky s okolím, Podchlumecko a Kostelec nad Černými lesy. Ne všichni byli místními rodáky, přesto v kraji zanechali nesmazatelné stopy. V pečlivě připravené expozici samozřejmě nechybí hudební skladatel Theodor Kössl, narozený 1. července 1886 ve lhenickém „záмку“ jako nejstarší syn ze sedmi dětí v rodině místního lékaře MUDr. Antonína Kössla (1851-1915) a jeho paní Marie rodem Gregorové (1862-1943).

Putovní výstavu lze o prázdninách navštívit až do 19. 8. 2007 v Městské knihovně v Zásmukách. Předcházely jí vernisáže v kosteleckém muzeu, to byla premiéra, následovala Městská knihovna v Pečkách a výstava na Obecním úřadu v Lošanech. Z jihočeských významných osobností jsou na tablech představeni také Adolf Born, Mikoláš Aleš, třeboňský regent Jakub Krčín nebo vojevůdce Prokop Holý, který padl v bitvě u Lipan. O jejich cestu regionem pečuje občanské sdružení, které se jmenuje Archiv výtvarného umění a sídlí v Kostelci nad Černými lesy. Editorem výstavního katalogu je spisovatel a výtvarník pan Jiří Hůla. K této publikaci, jejíž předností je jednoduchá a přehledná grafická úprava, skromně dodává: „Není to slovník nebo encyklopedie, protože důkladně prozkoumat celou oblast a vytvořit reprezentativní heslář osobností Podlipanska je práce na několik let. Velké téma jsme zatím jenom otevřeli.“ Pro internetové stránky informačního systému abART připravil biografické údaje o Theodoru Kösslovi v této podobě:

*Kössl Theodor, * 1.7.1886 Lhenice, Česká republika, + 18.9.1969 Kouřim, ČR.*

Skladatel, dirigent, právník. Od studentských let se věnoval hudbě a kompozici. Vystudoval práva a zároveň skladbu. Hudbu studoval u Jindřicha Jindřicha, Karla Steckera a Vítězslava Nováka. Jako notář působil v Plzni (1914-1928, v letech 1920-1928 byl první dirigentem Plzeňské filharmonie) a v Kouřimi (1929-1953). Všude se podílel na osvětové práci jako sbormistr, dirigent, pianista a skladatel. Psal sborové skladby, upravoval lidové písně.

Dílo: cyklus písní Slavnost jara (1919), Dvě sonatiny pro klavír (1922-1923), pětivětá Stará suita pro klavír (1922), Houslová sonatina (1924, v roce 1935 upravena pro velký orchestr - Concertino g moll pro housle a orchestr), Bagatelly pro housle a klavír (1928), Malá fantazie pro orchestr (1929-1930), Tři písně na slova J. S. Machara (1936), Česká suita pro velký orchestr (1939-1940), Meditace na téma české duchovní písně pro smyčcový orchestr (1945), Dvě legendy na slova české lidové písně pro smíšený sbor (1945), kantáta Rodnému kraji (1950-1951, na slova kouřimského učitele J. Batelky), Suita E dur pro malý orchestr (1956), Suita na nápěvy lidových písní z Kolínska a Kouřimska pro smyčcový kvartet (1959-1960), 5 melodramů, několik cyklů mužských, ženských a smíšených sborů ad. „Všechna jeho dosavadní díla,“ napsal Josef Batelka o Kösslově hudbě, „jsou lyrického charakteru, formálně vytříbená a v projařování hudebních myšlenek osobitá, jemná a vkusná.“ (jjh)

Ze zdrojů týkajících se komponisty Kössla je za textem uveden zatím jen jediný odkaz, a to na knížku vydanou v Pantonu r. 1961. Bibliografie článků a životopisných hesel vztahujících se ke Lheničanu Theodoru Kösslovi nebo k jeho rodu je však mnohem bohatší a zaslouží si aspoň letmé shrnutí v chronologickém přehledu:

- Jaromír Borecký: Kössl Theodor. Album reprezentantů všech oborů veřejného života československého, medailon v kapitole Česká hudba, s. 1017. Editor František Sekanina, vydalo Umělecké nakladatelství J. Zeibrdlich, Praha 1927.
- Václav Štěpán: Kössl Theodor. Ottův slovník naučný nové doby / Dodatky, díl III, sv. 2, s. 774, Praha 1935.
- Čeněk Gardavský: Skladatelé dneška. Vydal Panton, nakladatelství Svazu čs. skladatelů, Praha 1961, s. 126.
- Bohumír Štědroň: Kössl Theodor. Československý hudební slovník osob a institucí. Svazek 1, A-L, s. 714. Vydalo Státní hudební vydavatelství Praha, Praha 1963.
- Slávka Kalkušová (ed.): Theodor Kössl. Kalendárium jihočeských osobností a událostí 1986-1990, s. 94. Vydala Státní vědecká knihovna České Budějovice, České Budějovice 1986.
- Jan Bumba, Marie Jarošová: Hudební skladatel Theodor Kössl, lhenický rodák. 12 stránek A5, ilustrace a fotografie v textu. Při příležitosti 110. výročí skladatelova narození vydal Obecní úřad Lhenice, Lhenice 1996.
- red.: Významné osobnosti a Lhenicko - 110 let od narození lhenického rodáka, hudebního skladatele Theodora Kössla. Lhenický zpravodaj, ročník 15, č. 11, prosinec 1996.
- red.: Všichni dobří rodáci. Životopis hudebního skladatele Theodora Kössla (1886-1969). Lhenický zpravodaj, ročník 16, č. 2, únor 1997.
- Výstava „110. výročí hudebního skladatele Theodora Kössla“ v předsáli lhenického kina, při příležitosti soutěže Lhenické klávesy 97, Lhenice - květen 1997.
- Jan Bumba: Z historie Lhenicka. Praktičtí obvodní lékaři na Lhenicku (MUDr. Antonín Kössl, otec skladatele). Lhenický zpravodaj, dvojročník 18, č. 2, únor 2000.
- Miloslav Trnka: Skladatel z třešňových sadů - Theodor Kössl (1886-1969). Lhenický zpravodaj, roč. 21, č. 2, 2003.
- Jan Antonín Mager: MUDr. Antonín Kössl (1851-1915). Lhenický zpravodaj, ročník 21, č. 7, červenec 2003.
- Výstava „Osobnosti města Kouřimě“, Muzeum Kouřimska, Kouřim 23. 5. 2006 - 18. 6. 2006.
- Jiří Hůla: Osobnosti Podlipanska. Katalog k putovní výstavě, 64 s., fotografie v textu. Vydal Archiv výtvarného umění o.s., Kostelec nad Černými lesy 2006.
- Zdeňka Zachová: Skuteč a její hudební tradice ve 20. století. Kapitola Významné osobnosti Skutče, s. 12. Bakalářská práce, Masarykova univerzita Brno - knihovna Pedagogické fakulty, Brno 2007.

Miloslav Trnka